

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 170g/2023

privind excepția de neconstituționalitate a
articolului 231 alin. (4) din Codul de procedură penală
(*calcularea termenelor procedurale*)

CHIȘINĂU

14 noiembrie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Iulia Vartic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 27 iunie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 14 noiembrie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 231 alin. (4) din Codul de procedură penală, ridicată de dl Tudor Șoilița, parte în dosarul nr. 10-1112/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Alina Gorceac de la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 3 noiembrie 2022, prin ordonanța unui procuror, dl Tudor Șoilița a dobândit calitatea de bănuț, iar la 3 mai 2023 a fost pus sub învinuire.

4. La 29 mai 2023, dl Tudor Șoilița a formulat o plângere împotriva ordonanței de punere sub învinuire, pe baza articolului 313 din Codul de procedură penală.

5. În cadrul ședinței de judecată, dl Tudor Șoilița a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 231 alin. (4) din Codul de procedură penală.

6. Printr-o încheiere din 19 iunie 2023, judecătoria cazului a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 21

Prezumția de nevinovăție

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 231 Calcularea termenelor procedurale

„[...]”

(4) Termenele calculate pe luni sau pe ani expiră la sfârșitul zilei respective a ultimei luni sau la sfârșitul zilei și lunii respective din ultimul an. Dacă această zi cade într-o lună ce nu are zi corespunzătoare, termenul expiră în ultima zi a acestei luni.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul excepției susține că modul de calculare a termenelor procedurale pe luni este neclar. Din acest motiv, autorul consideră că procurorul cazului l-a pus sub învinuire la o dată la care statutul său de bănuیت expirase, încălcându-i, astfel, dreptul de a nu fi urmărit de mai multe ori pentru aceeași faptă.

10. În acest sens, autorul propune patru moduri de calculare a termenelor pe luni. Totuși, în opinia sa, cel mai clar mod de calculare a termenelor procedurale în materie penală este calcularea prin raportare la articolul 385 alin. (1) din Codul civil. Astfel, termenul de o lună în cadrul procedurilor penale ar trebui să presupună 30 de zile.

11. În fine, autorul excepției afirmă că norma contestată este contrară articolelor 21, 22 și 23 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

14. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, Curtea constată că sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 231 alin. (4) din Codul de procedură penală, care reglementează modul de calculare a termenelor procedurale pe luni și pe ani.

16. Curtea constată că articolul 231 din Codul de procedură penală a făcut obiectul controlului de constituționalitate în Decizia nr. 11 din 9 februarie 2018. Deși în fața Curții a fost contestat articolul în întregime, criticile de neconstituționalitate și analiza Curții din această decizie au vizat chestiunea calculării termenelor pe ore sau pe zile, potrivit alin. (3) din articolul 231 din Codul de procedură penală. Prin urmare, această situație nu reprezintă un impediment pentru un nou control de constituționalitate al articolului 231 alin. (4) din Codul de procedură penală.

17. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care se contestă ordonanța de punere sub învinuire în fața judecătorului de instrucție, pentru că a fost adoptată, în opinia autorului, după expirarea termenului de 6 luni pentru menținerea statutului de bănuit. Astfel, Curtea consideră că modul de calculare a termenelor pe luni prevăzut de norma contestată ar putea fi aplicat în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

18. Autorul sesizării afirmă că norma contestată este contrară articolelor 21 (*prezumția de nevinovăție*), 22 (*neretroactivitatea legii*) și 23 (*claritatea legii*) din Constituție.

19. În jurisprudența sa, Curtea a precizat că articolul 23 din Constituție nu are o aplicare de sine stătătoare. Pentru a putea fi invocat standardul calității legii, trebuie să existe o ingerință într-un drept fundamental (DCC nr.133 din 27 septembrie 2022, § 15).

20. Referitor la incidența principiului *ne bis in idem*, care reprezintă o garanție a articolului 21 din Constituție, Curtea menționează că acesta este aplicabil doar în situația în care au fost intentate proceduri penale în privința persoanei, deși exista o hotărâre definitivă de condamnare sau de achitare, pe fond, în privința aceleiași persoane, pentru comiterea aceleiași fapte (a se vedea DCC nr. 182 din 15 decembrie 2022, § 49). Așadar, principiul *ne bis in idem* devine aplicabil doar în cazul unui act cu caracter definitiv care implică achitarea sau condamnarea persoanei (a se vedea HCC nr. 19 din 3 noiembrie 2022, § 56).

21. În această cauză, Curtea observă că autorul sesizării este considerat bănuit într-o cauză penală și, ulterior, a fost pus sub învinuire în aceeași cauză penală. Astfel, Curtea notează că în lipsa unui act cu caracter definitiv care implică condamnarea sau achitarea persoanei, principiul *ne bis in idem*, garantat de articolul 21 din Constituție, nu este incident.

22. Cu privire la incidența articolului 22 din Constituție, care impune legalitatea incriminării și a pedepsei penale, Curtea notează că acesta nu este aplicabil normelor de procedură penală. Standardul calității unei legi penale procedurale trebuie examinat în baza articolului 23 din Constituție în coroborare cu un drept fundamental din Constituție, altul decât *nullum crimen, nulla poena sine lege*, prevăzut de articolul 22 din Constituție (a se vedea DCC nr. 37 din 30 martie 2021, § 47). Astfel, articolul 22 din Constituție nu este incident în prezenta cauză.

23. Pentru că nu s-a demonstrat incidența drepturilor fundamentale invocate de autorul sesizării, Curtea subliniază că nici articolul 23 din Constituție nu este incident.

24. Totodată, Curtea observă că, sub aparența unor critici referitoare la neclaritatea normei contestate, autorul sesizării își exprimă dezacordul cu modul de calculare a termenelor procedurale pe luni într-o cauză penală concretă. Curtea reamintește că chestiunile legate de interpretarea și aplicarea normelor nu țin de competența sa, ci țin de competența instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 83 din 17 iunie 2022, § 29),

25. Prin urmare, pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea în cauză privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 231 alin. (4) din Codul de procedură penală, ridicată de dl Tudor Șoilița, parte în dosarul nr. 10-1112/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 14 noiembrie 2023
DCC nr. 157
Dosarul nr. 170g/2023